

Slovarm finančne ocenil žiakov aj vyučujúcich **2**

Úspešný audit v spoločnosti Slovarm **3**

PD Bohdanovce prešli na ekologické poľnohospodárstvo **3**

Po príchode do práce zostali zaskočení. Kováča prekvapila cyklistov! **4**

Tradičný športový deň v Prematlaku **5**

Prednáška Vladimíra Baláža z Prognostického ústavu SAV **6**

Využívanie slnečnej energie **7**

Exkurzie a certifikačné školenia pre žiakov stredných odborných škôl

V priebehu mesiacov apríl – máj sa vybraní žiaci 4. ročníkov stredných odborných škôl z Myjavy, Žiliny, Bratislavy, Považskej Bystrice a Humenného, v celkovej počte 100 žiakov, zúčastnili odbornej exkurzie a certifikačného školenia v spoločnosti SLOVARM na Myjave.

Najskôr žiaci navštívili nový showroom a historické múzeum Slovenskej armatúry Myjava, kde sa zoznámili aj s históriou výroby a s výrobným portfóliom výrobkov spoločnosti SLOVARM. Showroom je veľmi prehľadný, rozdelený do jednotlivých sekcií, sú v ňom umiestnené funkčné vzorky výrobkov. Žiaci mali možnosť prezrieť si celý výrobný proces. Videli ako vyzera celý proces výroby armatúr. Postupne si prešli

zlievareň, strojárne obrábanie výrobkov, úpravu povrchov armatúr, výrobu PPR rúr, lisovňu a kompletovanie výrobkov na montáži.

Nasledovalo certifikačné školenie, kde sa žiaci podrobnejšie oboznámili s výrobkami, ich funkciou, výhodami a kvalitou. Boli im predstavené aj nové výrobky, ako predstenový inštalčný systém – modul wc, dodávaný komplet s tlačidlom a WC-sedadlom, nový poistný ventil, nová trubka PERT II-EVOH-PERT II, nová séria vodovodných batérií EH v čiernom dizajne, Soft-close záchodové sedadlo Royal soft ako aj nový záhradný sortiment kompatibilný s Gardenou. Na záver žiaci

pokračovanie na s. 2

pokračovanie zo s. 1

dostali certifikát a darček na pamiatku. Spoločnosť Slovarm vedie dlhoročnú spoluprácu so strednými školami nielen vo forme

školení, exkurzií, praktického vyučovania, ale poskytuje aj nefinančné dary – svoje výrobky – armatúry, sanitu, náradie a materiál na výučbu žiakov. Na jednu školu približne

v hodnote 1000 eur. V budúcnosti chceme túto spoluprácu rozšíriť o prezentačné panely firmy Slovarm.

Spolupráca so strednými školami je veľmi dôležitá, pretože žiaci vidia v realite výrobu, rozšíria si odborné vedomosti, získajú nové praktické poznatky a môžu priamo pracovať a trénovať s kvalitnými výrobkami firmy Slovarm.

Slovarm finančne ocenil žiakov aj vyučujúcich

26. mája si 50 absolventov Strednej priemyselnej školy Myjava prevzalo maturitné vysvedčenie z rúk riaditeľa školy Mgr. Jaroslava Foltína. Na odovzdávaní maturitných vysvedčení sa zúčastnili aj Radovan Pobočík, generálny riaditeľ Slovarm, a.s. Myjava a JUDr. Martina Stančiaková, personálna manažérka Energy Group. Z ich rúk si najúspešnejší študenti, ale aj dlhoroční pedagogickí pracovníci, prevzali finančný dar.

Viacerí maturanti SPŠ Myjava absolvovali štúdium formou duálneho vzdelávania, ktoré im umožnilo rozšíriť svoje teoretické vedomosti o praktické skúsenosti priamo u ich budúceho zamestnávateľa. „Spolupráca s firmami je jednou z našich priorít. Sme jediná škola technického zamerania v Myjavskom okrese a prepojenie firiem so školou považujeme za veľmi dôležité. Aj vo firmách je o takúto spo-

luprácu záujem. Ich zamestnanci chodia na naše vyučovanie a žiakom vysvetľujú, čo všetko potrebujú vedieť, aby boli vo firme úspešní. V súčasnosti spolupracujeme s firmami z Myjavy, Starej Turej i Senice, vrátane firmy Slovarm, s ktorou máme nadštandardný vzťah. Naši študenti, ktorí absolvujú časť vyučovania priamo v praxi, tak už počas štúdia získavajú pracovné návyky aj disciplínu, a to stredoškolským so všeobecným zameraním chýba. Ja osobne som z pomerov, ktoré na Slovensku vládnu v oblasti vzdelávania, sklamaný. Nekráčajme dobrým smerom, keď odborné školy idú do úzadia a sú preferované školy, ktorých absolventi nemajú v praxi také uplatnenie ako žiaci odborných škôl. Firmy žiadajú oveľa viac absolventov, než ich ide do praxe. Budúci školský rok na štúdiu prijme 60 študentov, no záujem zo strany firiem aj žiakov je oveľa vyšší,“ hovorí riaditeľ školy, J. Foltín.

„O spoluprácu s odbornými školami máme záujem, lebo aj vďaka nej získavame šikovných zamestnancov. Odliv, ktorý nastal z odborných učilíšť, však tieto školy dokážu zaplatať len čiastočne. Žiaci a rodičia často uprednostnia školu, po absolvovaní ktorej nemá študent takú perspektívu priamo sa zamestnať. Zo strany zamestnávateľov je neustále väčší dopyt ako ponuka a firmy o takto pripravených študentov doslova bojujú. V spoločnosti Slovarm duálne vzdelávanie robíme už šiesty rok, žiaci k nám chodia na prax a vo väčšine prípadov u nás zostávajú aj pracovať. Vychovávame si ich pre naše potreby a oni sa potom omnoho ľahšie zapoja do pracovného procesu,“ povedal R. Pobočík.

Duálne vzdelávanie podporuje aj firma Energy Group, do portfólia ktorej patria najmä strojárske, teplárenské a poľnohospodárske firmy. „Prepojenie školy a praxe je užitočné pre študentov i zamestnávateľa. Talentovaných študentov radi podporíme aj v ich snahe pokračovať v ďalšom štúdiu na vysokej škole. Prax, ktorú získali už počas štúdia v našich firmách, je veľkou výhodou pre obe strany,“ potvrdila JUDr. M. Stančiaková.

Ocenení učitelia

Ing. Alena Adámková
Ing. Peter Horváth

Ocenení žiaci

Patrik Beneš, Dominik Pavlovský,
Dominik Ščepka, Adam Bojnanský,
David Bujzaš, Matúš Mihaljevič,
Ján Filípek

Úspešný audit v spoločnosti Slovarm

V dňoch 08. – 09. 6. 2023 bol v spoločnosti Slovarm vykonaný dozorný audit audítorskou spoločnosťou TÜV SÜD a to audit Q, E, B, na ISO 9001, ISO 14001 Enviro a ISO 45001 Bezpečnosť.

Auditované boli predovšetkým priestory výroby armatúr, plastiky aj PPR, na technickom úseku, v expedičnom sklade, na nákupe a dispečingu. Veľký dôraz sa kládol na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ako aj požiaru a civilnú ochranu a, samozrejme, na Environment – ochranu životného prostredia. Vo výrobných priestoroch audítora sprevádzali Peter Greň (výrobnotechnický riaditeľ a poverený zmocnenec pre kvalitu) a Anna Ušiaková (vedúca riadenia kvality), bezpečnosť a personalistiku preberala s audítormi Lenka Čajková (personalistka), za technické oddelenie vystupoval Miroslav Holíč (vedúci technického úseku) a Martin Čechmánek (hlavný technolog plastiky), za obchod a nákup Ing. Viera Čuvalová-Janigová (obchodná riaditeľka) a za plánovanie Ing. Monika Pobočíková (špecialistka kontroľingu a plánovania).

V rámci BOZP okrem dodržiavania štandardných zásad prebehla kontrola lekárníček. Urobili sme nový layout ich rozmiestnenia, ktorý je umiestnený na nástenkách spolu so zoznamom zodpovedných a preškolených pracovníkov na poskytovanie prvej pomoci.

S audítormi boli hlboko prekontrolované tieto oblasti: Vývoj, výroba a predaj výrobkov z plastov a drobných armatúr pre rozvody a reguláciu vody, pary a vykurovacích systémov, sanitárnych armatúr, výkovek, tlakových odliatok a obrábanie kovov, a taktiež vývoj a výroba PP-R systému pre rozvody vody.

V oblasti Environmentu sme odprezentovali koncept triedenia odpadu vo výrobe, ktorý bol rozšírený aj do nevýrobných priestorov a kancelárií. Cieľom je minimalizácia zmiešaného komunálneho odpadu.

Audítori ocenili progres, ktorý Slovarm dosiahol najmä zavedením systému SAP a súvisiacich zmien v procesoch, ktoré sú priebežne aktualizované. Taktiež ocenili plány do budúcnosti, ako sú projekt riadeného skla-

du a plánované investície do vybudovania fotovoltaiky. Rovnako ich zaujala obnova strojového parku, napríklad nová píla Adige a nové CNC zariadenie Emco. Odprezentovaná bola aj plánovaná prestavba strojov a nákup nového vstrekolislu na plastiku. Získané a obhájené certifikáty dávajú našim obchodným partnerom signál, že Slovarm je moderná a perspektívna spoločnosť schopná napredovať v každej oblasti a vyrábať kvalitné a konkurencieschopné výrobky v oblasti strojárskeho, stavebného, elektro-technického, spotrebného ako aj automobilového priemyslu.

PD Bohdanovce prešlo na ekologické poľnohospodárstvo

Od 1. 1. 2023 PD Bohdanovce oficiálne prešlo na spôsob hospodárenia nazývaný ekologické poľnohospodárstvo.

Ide o formu hospodárenia, ktorá v praxi presadzuje myšlienku trvale udržateľného rozvoja. Je to moderný systém hospodárenia, ktorý bez použitia syntetických pesticídov, hnojív a iných chemických látok, bez týrania zvierat produkuje kvalitné a zdravé biopotraviny. Ekologické poľnohospodárstvo zároveň prispieva k udržovaniu vyváženej kultúrnej krajiny a vytvára podmienky pre prosperitu vidieka.

Hlavné ciele ekologického poľnohospodárstva sú:

- produkcia potravín v dostatočnom množstve a s vysokou nutričnou hodnotou
- eliminácia možných foriem znečistenia pôdy, vody a ovzdušia poľnohospodárskou činnosťou
- udržovanie a zlepšovanie dlhodobej úrodnosti pôdy
- vytvorenie podmienok zodpovedajúcich

prirodzeným potrebám a etickým zásadám chovu hospodárskych zvierat

- uzavretie pestovateľského a chovateľského systému s minimalizáciou strát a maximálnym možným využitím miestnych zdrojov a surovín
- vytvorenie dôvery medzi výrobcom a spotrebiteľom podporovaním priamych dodávok produkcie na domáci trh
- umožnenie ekonomického a sociálneho rozvoja poľnohospodárom a ich rodinám, podpora zamestnanosti v regióne

Nové technológie obrábania pôdy

V PD Čečejevce sa rozhodli otestovať zatiaľ nevyužívanú metódu No till.

No-till (nazýva sa aj priama sejbá) je spôsob ako pestovať a siať s minimalizáciou obrábania pôdy, teda do nespracovanej pôdy. Je to agronomická technológia ako zvyšovať množstvo vody v pôde, podporiť jej infiltráciu a podporovať prirodzený rozklad organickej hmoty v pôde. Využívanie tejto metódy výrazne redukuje aj eróziu pôdy. Najväčším benefi-

tom No-till je zlepšenie pôdy z hľadiska biologickej aktivity, tvorby prirodzeného prostredia a zvyšovanie všeobecnej odolnosti pôdy. Táto metóda si vyžaduje oveľa menšie nasadenie techniky na poli ako pri klasickom spracovaní pôdy, čo by sa malo prejavíť znížením nákladov na pohonné látky a údržbu strojov. Prvé skúšobné kroky vykonali na jeseň minulého roku výsevom pšenice touto technológiou. Prvá úroda na jeseň nám ukáže, čo môžeme od tejto zmeny očakávať.

Kováčňa sa stará o fyzické aj psychické zdravie zamestnancov

Zdravý zamestnanec – najväčší zamestnanec. Kováčňa HKS Forge sa už roky drží tohto hesla a pri príležitosti Dňa zdravia dáva zamestnancom možnosť absolvovať rôzne vyšetrenia i aktivity zamerané na zdravý životný štýl.

Tento rok sa tak mohli prihlásiť napríklad na konzultáciu so psychológom. Kováčňa takto reagovala na náročné časy, v ktorých sa mnohí ľudia cítia pod tlakom. Zamestnanci túto možnosť využili a s odborníkom konzultovali to, čo ich ťaží v práci aj doma. Fyzioterapeuti zasa v kováčňi odovzdali rady ohľadom zdravého postoja. Ak si človek nedáva v tomto smere pozor, môžu sa z ne-

správneho postoja odraziť problémy aj do iných častí tela. Dôležitá je zároveň chôdza, a tak trnavská kováčňa medzi tohtoročné aktivity Dňa zdravia zaradila aj 3-hodinový kurz s inštruktorkou severskej chôdzy v nádhernom prostredí Smoleníc. Vďaka spolupráci s poisťovňou Union prišli priamo do podniku viacerí odborní lekári. U očných si mohli nechať zamestnanci vyšetriť či netrpia krátkozrakosťou, ďalekozrakosťou, zákalom, ale i to, či majú správne nastavené dioptrie. „Zároveň sme pre zamestnancov zabezpečili vyšetrenie krvného tlaku, sily ruky, cholesterolu, ciev, obličiek či prostaty, ako aj meranie BMI indexu. Každoročne ich takto motivujeme k prevencii. Tá je iste lepšia, ako hasenie

vážnych zdravotných problémov,” povedala Ivana Kajanová z oddelenia Environment a bezpečnosť pri práci.

kvet

Po príchode do práce zostali zaskočení. Kováčňa prekvapila cyklistov!

Namiesto auta jazdia niektorí zamestnanci HKS Forge do práce na bicykli a celoročne to berú ako samozrejmosť. Aj preto zostali príjemne zaskočení, keď zamestnávateľ ocenil skutočnosť, že využívajú alternatívnu dopravu, ktorá má zároveň pozitívny vplyv na ich zdravie.

V priebehu júna sa môžu Slováci prihlásiť do celoslovenskej súťaže Do práce na bicykli. Svojich fanúšikov má súťaž aj v Trnavskej kováčňi HKS Forge. Tento rok vznikli tri tímy, každý so štyrmi zástupcami, ktorí sa snažia najazdiť čo najviac kilometrov. O víťazstvo súperia interne, ale aj v celoslovenskom meradle. Ich zamestnávateľ túto aktivitu víta a podporuje. „Aj preto sme sa rozhodli pre týchto aktívnych kolegov pripraviť prekvape-

nie,” objasňuje Ivana Kajanová z oddelenia Environment a bezpečnosť pri práci. „V jedno ráno sme ich čakali so štedro nachystanými raňajkami. Pri spoločnom stole si mohli naši nadšenci cyklistiky vychutnať plnené croissanty, žemle aj fantastickú kávu.“ Súťažiaci dochádzajú do kováčňi na bicykli jednak v rámci Trnavy, niektorí však denne merajú cestu aj z okolitých obcí, napríklad z Dolných a Horných Orešian či z Brestovian. Prekonanie takejto trasy už nie je relaxačnou jazdou, ale skôr rannou športovou aktivitou, po ktorej isto dobre padne sprcha. „Takéto podmienky máme u nás v kováčňi vytvorené, ako aj miestnosť, v ktorej si môžu cyklisti bezpečne uložiť bicykle,” doplnila Ivana Kajanová. Zamestnancov, ktorí sa zapojili do celoslovenskej súťaže ocenia aj tento rok interne. Vlni

Zamestnanci zapojení do súťaže Do práce na bicykli pri spoločných raňajkách.

si napríklad užili spoločne strávený čas v Laser Arene a potešili ich aj darčekové koše.

kvet

Výsledky prieskumu spokojnosti zamestnancov

Aj v tomto roku v mesiaci marec a apríl 2023 prebehlo v spoločnostiach EGI prieskum spokojnosti zamestnancov za rok 2022.

Cieľom prieskumu bolo zamerať sa na celkovú spokojnosť zamestnancov s ich prácou, pracovným prostredím a organizáciou ako celkom. Otázky sa týkali tém, ako je spokojnosť s prácou, zosúladenie pracovného a súkromného života, možnosť kariérneho rastu, vzdelávanie, spokojnosť s pracovným pros-

treďím, stravovanie, komunikácia, odmeňovanie, benefity atď. Rovnako mali zamestnanci možnosť navrhnúť v dotazníku „Zamestnanca roka“.

Počas prieskumu bolo rozdaných 300 dotazníkov, celkovo sa do prieskumu zapojilo 58 % zamestnancov.

Predpokladáme, že dotazníkového prieskumu sa zúčastňujú predovšetkým zamestnanci, ktorí majú záujem na zlepšení a chcú byť súčasťou procesov skvalitňovania, a preto je

možné považovať získané informácie za veľmi cenné.

Zamestnanci najpozitívnejšie hodnotili pracovný kolektív a stabilitu zamestnania v spoločnostiach Energy Group.

Výskumy prieskumu ukázali, že zamestnancov najviac motivuje pocit z dobre vykonanej práce a finančné ohodnotenie. Chceli by, aby sa predovšetkým zlepšilo ich pracovné prostredie, a aby boli lepšie informovaní o dianí vo firme.

V dotazníkoch boli aj otázky spokojnosti s realizáciou investícií v roku 2022. V tomto roku bola v spoločnosti HKS Forge vykonaná re-

Tradičný športový deň v Prematlaku

V piatok 9. 6. 2023 sa v športovom areáli v Pobedime stretli zamestnanci Prematlaku a ich rodinní príslušníci na už tradičnom Športovom dni.

Na rozdiel od predchádzajúceho ročníka bolo počasie prijateľnejšie, no futbalisti sa aj napriek tomu riadne zapotili. Futbalový zápas tento rok vyhral tím vedený Marekom Mrekajom, víťazný pohár im odovzdal riaditeľ spoločnosti Prematlak – Milan Krcho.

Druhá časť športového dňa prebehla v kuželkovej hale, kde si svoje sily zmerali dospelí aj deti. Novinkou tento rok bola strelba z luku na terč. Pre deti zamestnanci pripravili stolové hry, omaľovávanky aj bublifuk.

Na obed sa podávala chutná cigánska, oškvarkové pagáčiky, na pitie bola vína aj pivo.

oblasti pre zlepšenie a podniknúť potrebné kroky a opatrenia.

Všetky poznatky nadobudnuté dotazníkovým prieskumom budú využité pre zlepšenie pracovnej atmosféry a sú dobrým príkladom pre ďalších zamestnancov, aby sa v budúcnosti prieskumu zúčastnili a prispeli tak k objektivizácii údajov a zlepšeniu pracovného prostredia i komunikácie medzi vedením a zamestnancami.

Ďakujeme všetkým kolegom za spätnú väzbu podanú formou dotazníka.

JUDr. Martina Stančíková,
personálny manager EG

Prednáška Vladimíra Baláža z Prognostického ústavu SAV

Na rozšírenej porade EG, ktorá sa konala 14. 6. 2023 v priestoroch Hotela sv. Ludmila v Skalici, sme mali opäť možnosť stretnúť sa s Ing. Vladimírom Balážom, ktorý si pre nás pripravil prednášku a diskusiu na tému Rok 2023 – očakávania a výzvy. Zaujímavý obsah prezentuje niekoľko otázok, ktoré pánovi Balážovi položila kolegyňa Viera Bobotová z redakcie Záhorák.

V uplynulých 2-3 rokoch sa na nás valila kríza za krízou, čo sme pocítili prakticky všetci. Škoda už plakať nad rozliatym mliekom, no predsa len, čo mohla uplynulá vláda robiť lepšie, aby boli dopady tých kríz miernejšie?

Krízy ako pandémie korónu vírusu alebo vysoká inflácia prišli na Slovensku zvonku. Nie je to nič, čo by sme dokázali ovplyvniť. Naše vlády dokážu na takéto krízy iba reagovať, nie pôsobiť preventívne. Problémy, ktorým Slovensko čelí, boli úplne také isté ako problémy, ktorým čelilo Maďarsko, Česko či Poľsko. Niektoré veci sme zvládli lepšie, iné horšie ako naši susedia. Dávali sme napríklad pomerne štedré dotácie na energiu. A nestanovili sme vždy najlepšie pravidlá na dĺžku a intenzitu pomoci. Na druhej strane sme však nezavádzali nezmyselné cenové stropy na potraviny, ako napríklad Maďarsko.

Poriadne nás potrápila a stále trápi aj vysoká inflácia. Čo ju vlastne spôsobilo a čo môžeme očakávať od ďalších mesiacov?

Inflácia má dva hlavné zdroje. Tým prvým sú veľké a často nepredvídateľné udalosti na svetových trhoch. Akými bola napríklad vojna na Ukrajine, prerušenie dodávateľsko-odberateľských sietí alebo pandémie. Takéto udalosti nedokážeme ovplyvniť. Musíme len počkať, kým ich následky jednoducho odznejú, tak ako odznejú následky búrky alebo choroby. To vidíme v priamom prenose. Oživenie po pandémie a následne vojna na Ukrajine spôsobili vysoký nárast cien energií a surovín. Ich ceny stúpili v niektorých prípadoch až o 100 percent. Teraz už sa tieto ceny vracajú na pôvodné úrovne z roku 2019. Druhým zdrojom inflácie sú takzvané inflačné očakávania. Trh práce je dnes úplne iný, ako bol napríklad pred 20 rokmi. Vtedy na ňom dominovali zamestnávateľia. Bolo veľa nezamestnaných a oni

si mohli vyberať do práce, koho chceli a ponúknuť nezamestnaným nízku mzdu. Dnes je pracovnej sily veľmi málo, najmä v dôsledku demografických faktorov. Pánom na trhu práce sú zamestnanci. Zamestnávateľia sú nútení zamestnancom priplatiť. Ak vám napríklad tento rok zvýšili plat o 10 percent, budete automaticky predpokladať, že tomu tak bude aj na budúci rok. Zvyšovanie miezd sa celkom prirodzene prejavuje aj na zvyšovaní výrobných nákladov. Zamestnávateľia musia narást mzdy preniesť do cien výrobkov a služieb. Tým sa zvyšuje celková hladina inflácie. Zamestnanci si potom prirodzene pýtajú zvýšenie platu minimálne na úrovni inflácie. Vzniká tak začarovaný kruh.

Určite nedobrou správou bol aj krach bánk v USA. Prečo sa to dialo? Môže k takému vývoju dôjsť aj v Európe?

Banky v Európskej únii mali pomerne ťažké obdobie po kríze v rokoch 2008 až 2010. Vtedy došlo ku krachu viacerých bánk. Európska centrálna banka vtedy urobila niekoľko dobrých opatrení. Zvýšila bankám takzvanú kapitálovú primeranosť. To znamená, že banky musia držať pomerne vysoké rezervy na zvládanie nepriaznivej situácie na trhu. V Spojených štátoch amerických takýto vývoj nastal a ich banky mali pomerne nízke rezervy. Krízové situácie preto nezvládli tak dobre ako európske banky.

Môžeme teda dôverovať slovenským bankám?

Na Slovensku v podstate nemáme nijaké naše národné banky. Takmer všetky veľké banky sú pobočkami zahraničných bánk. Tie sú pod dohľadom Európskej centrálnej banky a majú primerané rezervy na zvládanie krízových situácií.

Trošku odbočíme. Na ruskom trhu v súčasnosti vo veľkom profituje rakúska banka Raiffeisen. Za tieto zisky však platí stratami v Európe, keď pre ignorovanie sankcií voči Rusku už stratila niekoľko veľkých klientov, ale aj veľa drobných sporiteľov. Táto banka pôsobí aj na Slovensku. Čo by ste odporúčali jej klientom z radov Slovákov?

Nechcem komentovať biznis konkrétnej banky. Pokiaľ však podlieha dozoru Európskej

centrálnej banky, musí plniť všetky pravidlá o kapitálovej primeranosti ako všetky ostatné banky.

Po nežnej revolúcii odhadoval český prognostik Valtr Komárek, že také Rakúsko dobehne v ekonomickom vývoji za 3 – 5 rokov. Uplynuli tri desaťročia, a hoci sme Západ spočiatku dobiehali, v súčasnosti nám opäť, a nielen on, ale aj ČR, Maďarsko a Poľsko, niekde utekajú. V čom vidíte hlavné príčiny?

Dobré úmysly a pekné predstavy nestačia na to, aby sme dobehli štáty, ktoré boli omnoho rozvinutejšie ako sme my. Slováci sa veľmi radi porovnávajú s Rakúšanmi. Sú to naši susedia. V skutočnosti je však Rakúsko úplne inou krajinou ako Slovensko. Nezabúdajme, že Rakúsko bolo 500 rokov centrom veľkej a bohatej ríše. Malo špičkové univerzity, vzdelaných úradníkov a rozvinutý systém priemyslu a obchodu. Slovensko bolo slušne povedané provinciou provincie. Väčšina Slovákov sa zaoberala poľnohospodárstvom a o bohatstve Viedne sa im ani len nesnívalo. Stáročný historický náskok Rakúska nie je možné dohoniť počas niekoľkých generácií. Veľmi podobné konštatovanie platí aj pre Česko, s ktorým sme žili 73 rokov v jednom štáte. Zabudli sme, že Česko bolo ekonomicky najvyspelejšou krajinou rakúsko-uhorskej monarchie. Český štát vznikol pred 1000 rokmi. Ten slovenský pred 30-timi. Prvá univerzita v Česku vznikla v 14. storočí. Tá prvá slovenská až v 20. storočí a bola prirodzene založená českými učiteľmi. Opäť hovoríme o nejakom historickom náskoku, ktorý nie je ľahké dohoniť. Sú však aj veci, za ktoré si môžeme sami a určite by sme ich mohli zlepšiť. Vo vyspelých krajinách sa peniaze nezarábajú na montážnych linkách. Zarábajú sa v takzvaných poznatkovo intenzívnych službách. Ako sú napríklad výskum a vývoj, dizajn, finančné služby, manažment, architektúra, reklama. Jednoducho povedané, sú to služby, ktoré sú veľmi dobre platené. A nie fyzicky namáhavé. V tomto smere Slovensko veľmi zaostalo aj za Českom, ktoré sa už približuje tej úrovni, akú majú štandardné európske krajiny.

Z čoho vlastne Slovensko žije a čo robíme preto, aby sme sa mali lepšie?

Nie je žiadnym tajomstvom, že Slovensko je jedna veľká montážna linka. Máme tu päť automobiliek. A obrovské množstvo ich dodávateľov. Na Slovensku sa ešte stále taví oceľ a vyrába železo. Vo vyspelých krajinách je takýchto výrobcov čoraz menej. Presúvajú sa skôr do rozvojových krajín. Ak chceme aj my byť vyspelou krajinou, musíme robiť presne to, čo robia tie ostatné vyspelé krajiny, to znamená investovať do poznatkovo-intenzívnych služieb.

V ostatnom období sa vo všetkých pádoch skloňuje umelá inteligencia. Myslíte si, že môže ľudí pripraviť o prácu?

Vždy, keď prišla nejaká priemyselná revolúcia, pripravila niekoho o prácu. To je prirodzené. Ale na druhej strane vytvorila omnoho viac nových pracovných miest ako zničila tých starých. Začiatkom 20. storočia Európu a Spojené štáty americké zaplavili automobily. Čo to znamenalo? O prácu prišli chovatelia koní, kováči, pohoniči a drožkári. Na druhej strane vznikli celé odvetvia naviazané na automobilizmus. Výroba áut, oprava áut, benzínové pumpy, motoristi. V týchto odvetviach vzniklo omnoho viac pracovných miest, ako ich zaniklo s tým, že z trhu dopravy odišli kone.

Využívanie slnečnej energie

Slnečná energia je jednou z najčistejších a najdostupnejších foriem obnoviteľnej energie. Na Zem dopadá veľké množstvo slnečného žiarenia, ktoré je možné využiť na výrobu elektriny alebo tepla.

V našich zemepisných šírkach dosahuje ročný priemer slnečného žiarenia približne 1100 kWh/m², čo znamená, že na plochu 1 m² dopadne za rok toľko energie, koľko by spotrebovala priemerná slovenská domácnosť za 3 mesiace.

V súčasnej dobe sa slnečná energia využíva napríklad v rodinných domoch hlavne na ohrev vody pomocou solárnych kolektorov. Tieto zariadenia premieňajú slnečné žiarenie na teplo, ktoré sa prenáša do zásobníka teplej vody. Solárne kolektory sa dajú kombinovať s inými zdrojmi tepla, ako sú plynové kotly, tepelné čerpadlá alebo biomasa.

Na výrobu elektriny sa používajú fotovoltaické články, ktoré premieňajú slnečné žiarenie priamo na elektrický prúd pomocou fotoelektrického javu. Najčastejšie sa stretávame s fotovoltaickými elektrárnami na voľných priestranstvách, kde je ich inštalácia najjednoduchšia, ale z pohľadu využitia plôch je lepšie využiť strechy priemyselných a iných objektov a tiež rodinných a bytových domov. Vyrobená elektrická

Každá priemyselná revolúcia bola založená na technologickom pokroku. Technologický pokrok umožnil nahraďovať namáhavé a často opakované práce strojmi. Keď som chodil v 80-tych rokoch na vysokú školu, nemali sme ešte počítače a softvéry. Všetky výpočty sme robili na papieroch alebo s logaritmickým pravítkom. Bolo to zdĺhavé, namáhavé a výpočty neboli dosť presné. Keď prišli počítače a softvéry, oslobodili nás od tejto zbytočnej driny. S umelou inteligenciou to bude podobné. Aj dnes robia vzdelaní ľudia mnohé nudné a namáhavé činnosti. Lekár musí prezeráť tisíce snímkov magnetickej rezonancie, aby sa naučil rozpoznať vznikajúci nádor. Právnik musí prezrieť tisíce zákonov a rozsudkov aby poradil

klientovi. Umelá inteligencia im urobí rešerš, na základe ktorej potom budú formulovať lepšie rozhodnutia pre klientov.

Objavujú sa aj hlasy, že umelá inteligencia môže byť pre ľudstvo aj nebezpečná. Nebude to s ňou napokon ako s ohňom, ktorý je dobrý sluha, ale zlý pán?

To platilo vždy. Keď praľudia vyrobili prvý kyjak, dokázali s ním zabiť mamuta, ale takisto svojho príbuzného. Využitie umelých inteligencií pre potreby ľudstva bude prebiehať metódou pokus a omyl. Určite urobíme aj nejaké chyby. V konečnom dôsledku bude však umelá inteligencia pre ľudstvo dobrým sluhom.

gie (okamžitá spotreba, možnosť akumulovania) a návratnosť.

V aktuálnych podmienkach Slovenska trochu viazne proces aktualizácie legislatívy pre podporu rozširovania obnoviteľných zdrojov hlavne v oblasti energetických spoločností, ktorá by zjednodušila využívanie a zdieľanie vyrobenej energie, preto je dôležité zohľadniť všetky vstupujúce faktory, aby bola prevádzka takéhoto zdroja naozaj efektívna.

Obnoviteľné zdroje so sebou prinášajú premenlivú dostupnosť, či už počas dňa, alebo v rámci roka, preto do využívania takto získanej energie vstupuje potreba akumulácie energie v čase jej nadbytku, aby sa dala využiť v čase jej nedostatku. Kolísanie dostupnosti energie spôsobuje nestabilitu energetickej siete a potrebu pripravenosti náhradných zdrojov energie, čo pôsobí aj na kolísanie ceny elektriny počas dňa. Cestou je akumulácia elektrickej energie, ktorá je pomerne náročná. Pre malé množstvá energie sa využívajú elektrické akumulátory, pre väčšie množstvá zatiaľ nie sú vyvinuté efektívne riešenia a využívajú sa menej účinné gravitačné akumulátory (napríklad prečerpávcie vodné elektrárne). Podobne je to aj s teplom, kde je pre menšie množstvá situácia o niečo priaznivejšia a je možné akumuláciu využívať napríklad pri ohreve teplej vody. Efektívna prevádzka elektrického alebo tepelného akumulátora je však obvykle na úrovni spotreby niekoľkých hodín. Vyriešenie efektívnej a ekologickej akumulácie energie pre dlhšie časové úseky je výzva pre celú vedeco-technickú komunitu.

Využitie slnečnej energie ako obnoviteľného zdroja prispieva k zníženiu závislosti od fosílnych palív, k ochrane životného prostredia a k rozvoju lokálnej ekonomiky. Slnečná energia sa dá využiť na výrobu elektriny, prípadne tepla. Nevýhodou je jej premenlivá dostupnosť a nutnosť možnosti náhrady iným zdrojom energie, alebo náročným akumulovaním energie.

Výhercovia súťaže s EG NEWS 1 /2023

Súťaže s firemným časopisom EG News sa zúčastnilo 312 zamestnancov. Tentokrát sme súťažili o **3 x 100 euróvú poukážku na nákup v TESCO**.

Výhercov vyžrebovala JUDr. Martina Stančiaková, personálna manažérka EG

Šťastnými výhercami sa stali:

Gabriela Adamcová – Slovarm
Jana Kissová – Bytový podnik Myjava
Dušan Fiala – HKS Forge

Výhercom srdečne gratulujeme!

PRIPRAVUJEME

V budúcom čísle vám opäť prinesieme množstvo zaujímavých článkov o našich spoločnostiach.

Naši oslávenci

60 rokov

Emil Jamrich – Prematlak
Zdenka Sadloňová – Slovarm
Dušan Prekopa – Slovarm
Ján Bažík – HKS Forge

50 rokov

Jarmila Blahová – Slovarm
Stanislav Hložka – Slovarm
Milan Pekník – Slovarm

40 rokov

Zuzana Greňová – Slovarm

GRATULUJEME!

SÚŤAŽ

Aj v tomto čísle pokračujeme v súťaži o **3 hodnotné ceny**. Napíšte správnu odpoveď, vypíšte svoje meno, adresu a zamestnávateľa, kupón vystrihnite a vložte do nádoby na to určenej na recepcii/vrátnici na vašom pracovisku do 31. 8. 2023 a vyhrajte opäť **3 x nákupnú poukážku NAY elektrodom v hodnote 100 EUR!** Losovanie výhercu sa uskutoční 10. 9. 2023. Meno výhercov zverejníme v septembrovom EG News. Súťaž je určená len pre zamestnancov spoločností v Energy Group!

Koľko percent zamestnancov sa zúčastnilo dotazníkového prieskumu spokojnosti za EGI?

Správna odpoveď:

Vaše meno a adresa:

Zamestnávateľ:

Zapojením do súťaže súhlasím so zverejnením svojich osobných údajov v rozsahu meno, priezvisko, spoločnosť, fotografia v časopise skupiny Energy Group za účelom vyhodnotenia súťaže.

EG
ENERGY GROUP